

Тема: Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
Тренувальні вправи

Мета: Закріпити знання учнів про складнопідрядні речення з кількома підрядними, удосконалювати вміння розрізняти за характером взаємозв'язків головну й підрядну частини з послідовною, однорідною, неоднорідною підрядністю; розвивати творчі вміння конструювати складнопідрядні речення з кількома підрядними у формі лінійних і графічних схем, розвивати навички правильно ставити й пояснювати розділові знаки між головним і підрядними реченнями; виховувати вміння бачити багатство синтаксичної будови української мови.

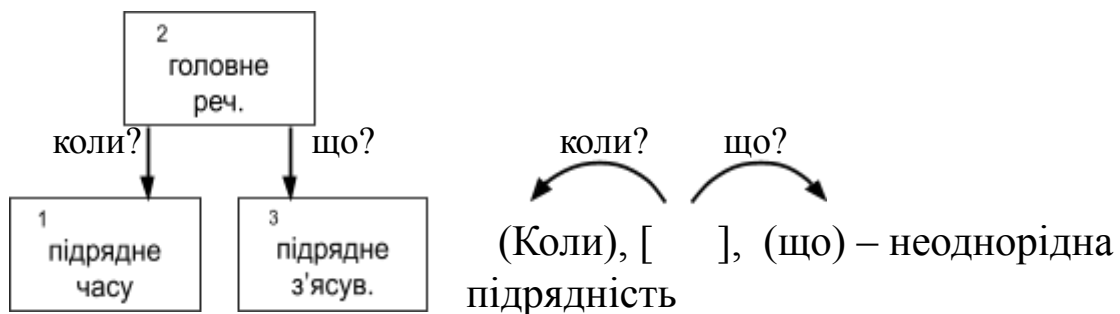
Тип уроку : Урок узагальнення й систематизації

I. Перевірка домашнього завдання.

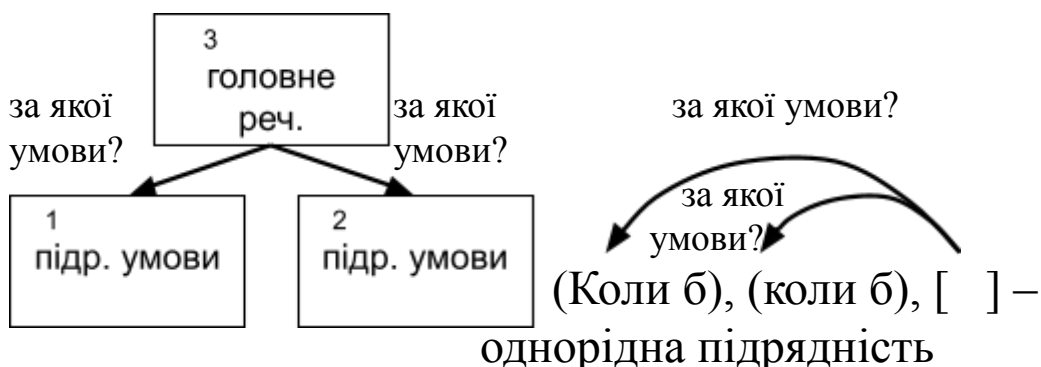
1.Робота біля дошки трьох учнів.

Завдання: записати речення, накреслити схему, вказавши вид зв'язку і його особливості.

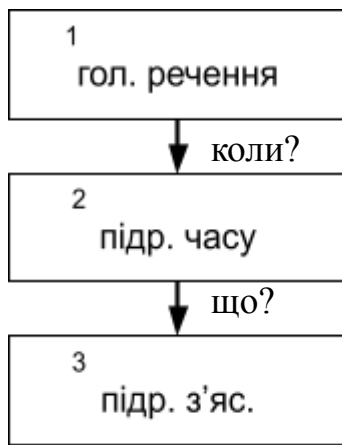
Коли війна в Європі скінчилася, людство схильне було думати, що мирні часи настали назавжди.

Коли б усі люди були чесні, коли б оглядались та жили по правді, то ніяких воєн і ніяких прикростей на світі не було б.

Люблю я бродити по лісі, слухати далекий шум дерев, коли здається, що кожне дерево шумить на свій мотив, на свій лад.

коли? що?

[], [(коли)], (що) – послідовна підрядність

2. ФРОНТАЛЬНЕ ОПИТУВАННЯ.

- Які бувають речення за будовою?
- На які два види поділяються складні речення?
- Які речення називаємо складносурядними?
- Які речення називаємо складнопідрядними?
- Які види складнопідрядних речень ви знаєте?
- Яка різниця між сполучником і сполучним словом?
- Яке речення називаємо підрядним означальним?
- Яке речення називаємо підрядним з'ясувальним?
- На які групи деякі мовознавці розчленовують ці речення?
- На які види поділяються підрядні обставинні речення?
- Яка особливість підрядних наслідкових речень?
- Як за способом зв'язку поділяються складнопідрядні речення з кількома підрядними?

3. МОВЛЕННЄВЕ ЗАВДАННЯ (дане заздалегідь)

- дослідити, які речення в своїх творах вживав Т. Шевченко найчастіше. Навести приклади.
- знайти у поезії «І мертвим, і живим...» складнопідрядні речення з кількома підрядними, визначити різновид зв'язку.

II. Актуалізація

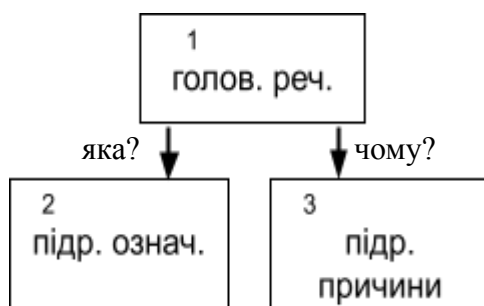
З опрацьованих правил граматики ми переконалися в тому, що наша мова багата не лише словниковим складом, а й досконалою будовою речень різної конструкції. Отже, якщо ми будемо вміти правильно розчленовувати речення, то будемо вміти грамотно писати.

III. Мотивація теми, мети.

IV. Засвоєння узагальнених знань.

Завдання. Записати речення, проаналізувати його. Скласти схему.

Людина, яка не знає рідної материнської мови або цурається її, сама засуджує себе на злиденність душі, бо стає безбатченком.

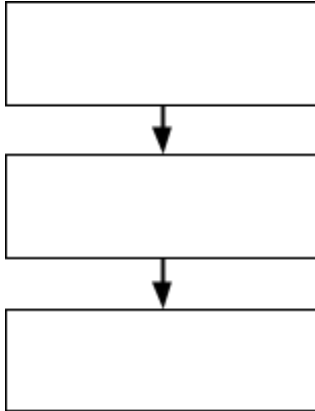

яка? чому?

[, (яка)], (бо) – неоднорідна підрядність

- Яку подібну думку висловив Т. Шевченко?

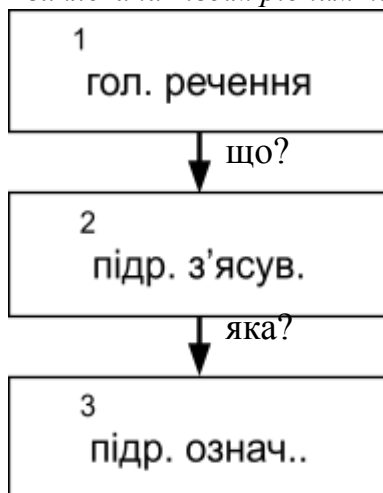
2. Скласти складнопідрядне речення з кількома підрядними за такою схемою :

Краще речення записуємо на дошці і в зошитах, учні пояснюють розділові знаки.
Записують іншу схему.

Можна попрацювати над таким реченням:

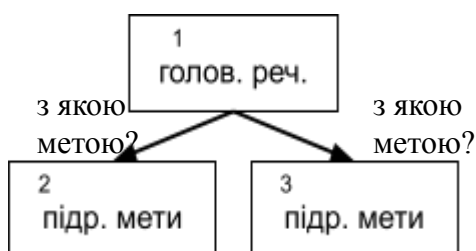
Треба глибоко розуміти, що мова тільки та невичерпно багата і гарна, яка виплекана твоїм рідним народом.

що? яка?
[], [(що)], (яка) - послідовна
підрядність

3. Записати речення під диктовку і самостійно розібрати його.

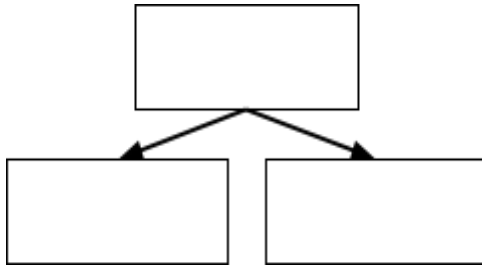
*Буду я навчатись мови-блискавиці
В клетоті гарячій кованої криці,
Щоб людському щастю дбанок свій надбати,
Щоб раділа з мене Україна-мати.*

з якою метою?
з якою метою?
[], (щоб), (щоб) – однорідна
підрядність

4. Робота з підручником. Вправа 273 (О.П.Глазова. Українська мова.- Харків: Ранок, 2017.

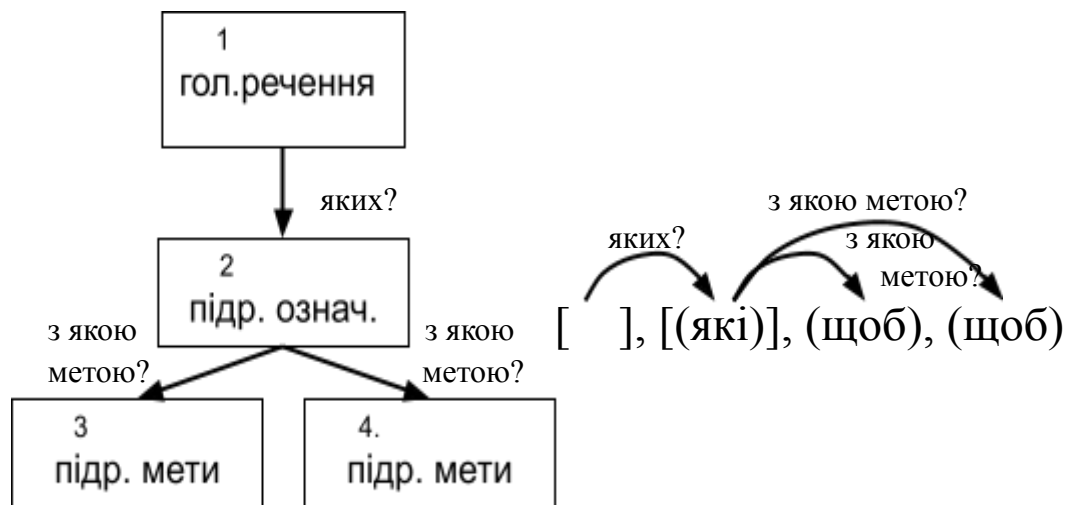
Завдання. Знайти складнопідрядне речення з кількома підрядними за цією схемою. Прочитати.

Відповідь. 1 речення. Книжки пояснюють людям, як зробити життя кращим, як зробити людей чеснішими, добрішими.

5. У написаному на дошці реченні поставити розділові знаки і пояснити їх. Накреслити схему речення.

Рідна земле, моя Україно, ти родила і родиш синів-богатирів, які не раз ішли і ідуть у бій, захищаючи твою волю, щоб діти твої не знали лихоліття й ганьби, щоб ворог не глумився над тобою.

V. Підведення підсумків.

VI. Домашнє завдання. Повторити параграф 49, виконати вправу 352 (2).